

Perhehoidon palkkioiden sekä tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan palkkioiden korottaminen 1.2.2022 alkaen

VD/12132/01.02.01.00/2021

TA/ML-L/MV/RV/SP/ME

Vantaan kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta päättää toimialan asiakas- ja muiden maksujen ja korvausten perusteista.

1) Perhehoidon palkkioiden korottaminen

Taustaa

Vantaalla perhehoitoa järjestetään sekä Perhe- ja sosiaalipalvelujen että Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualueilla. Perhehoidon kokonaisuudet eroavat toisistaan paitsi palvelualueen toimintaa ohjaavan lainsäädännön, asiakaskunnan ja -tarpeiden myös volyymien osalta. Sijaishuollossa perhehoito on keskeinen palvelumuoto, jossa asiakas- ja kustannusvolyymit ovat suuret. Vanhus- ja vammaispalveluissa perhehoidon osuus taas on varsin marginaalinen. Yhteistä kuitenkin on näkökulma, jonka mukaan perhehoito on merkittävä ja vaikuttava palvelumuoto, jonka turvaaminen ja lisääminen kannattaa.

Yksi keskeinen toimenpide perhehoidon saatavuuden turvaamisessa ja lisäämisessä on palkkioiden päivittäminen vastaamaan tämän päivän tarpeita. Sijaishuollossa korotusten tarve kohdentuu teini- ja nuoruusikäisten perhehoitoon, kun aikaisemmin painotus on ollut vauvaikäisten ja pienten lasten hoidossa. Ikääntyneiden ja vammaisten perhehoidon korotukset painotetaan pitkäaikaisen hoidon peruspalkkioon, lyhytaikaisen ja tuntiperustaisen hoidon korvauksiin sekä ansionmenetykskorvauksiin. Esitykset palkkioiden korotuksista on valmisteltu toimialalla yhteisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyyn 24.1.2022. Esityksessä on huomioitu tuleva Vantaa-Kerava -hyvinvointialueuudistus.

Perhehoito Perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualueella

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus on ollut kasvussa viime vuosina. Vuonna 2020 1,9 % vantaalaisista 0-17-vuotiaista lapsista oli sijoitettuna vuoden aikana kodin ulkopuolelle. Vuoden 2020 aikana tehtiin 107 päätöstä lapsen huostaanotosta. Sijoituksissa kodin ulkopuolelle korostuvat entistä enemmän teini-ikäiset lapset; 13-17-vuotiaista lapsista sijoitettuna on suhteessa selvästi suurempi osuus kuin pienemmistä lapsista.

Lastensuojelulain 50 §:n mukaan perhehoito on ensisijainen sijaishuollon muoto silloin kun lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle. Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen ympärivuorokautisen kasvatuksen, hoidon ja huolenpidon järjestämistä oman kodin ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoidon tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin, pysyviin ihmissuhteisiin.

Sijaisvanhemmilta ei edellytetä alan koulutusta, vaan heidät valmennetaan tehtäväänsä. Perhehoitomuotoja ovat ammatillinen perhekotitoiminta, toimeksiantosopimuksen alainen perhehoito (oma palvelutuotanto) ja ostopalveluperhehoito. Viime vuosina perhehoitoon on sijoitettu aiempaa vaativahoitoisempia ja iältään vanhempia lapsia, myös teini-ikäisiä lapsia. Tällä hetkellä perhehoidossa on noin 59 % kodin ulkopuolelle sijoitetuista vantaalaisista lapsista.

Vantaan perhe- ja sosiaalipalveluiden keskeisenä tavoitteena on perhehoidon osuuden kasvattaminen lasten sijaishuollon muotona. Perhehoitoa lisäämällä voidaan vähentää kalliimpaa laitoshoidon osuutta. Vantaan sijaishuollossa on viimeisten kahden vuoden aikana saatu lisättyä uusien teini-ikäisten lasten sijoituksia sijaisperheisiin. Koska teini-ikäisille soveltuvista sijaisperheistä on kuitenkin jatkuvasti pulaa, on teini-ikäisiä lapsia pääasiassa jouduttu sijoittamaan ammatillisiin perhekoteihin.

Ammatillinen perhekotihoito (keskimäärin n. 6000 e/kk/lapsi) on kaksi kertaa kalliimpaa kuin toimeksiantosuhteinen perhehoito (keskimäärin n. 3000 e/kk/lapsi), mutta huomattavasti edullisempaa kuin laitoshoidon eri sijoitusmuodot (keskimäärin n. 12 000 e/kk/lapsi). Perhehoidon eri muotojen lisääminen on paitsi inhimillisesti myös taloudellisesti kannattavaa.

Vantaan toimeksiantosuhteisen perhehoidon palkkioita on nostettu viimeksi vuonna 2017 vastaamaan muiden kuntien tasoa. Tämän jälkeen palkkioita on korotettu ainoastaan lakisääteisillä vuotuisilla indeksikorotuksilla, jotka ovat suuruudeltaan 0,2–1,3 %. Apulaiskaupunginjohtaja on viranhaltijapäätöksellään vahvistanut indeksikorotukset vuodelle 2022.

Toimeksiantosuhteisen perhehoidon palkkioiden tarkistamisella tavoitellaan uusien sijaisperheiden hakeutumista Vantaan oman toiminnan piiriin. Korotuksissa on huomioitu myös tuleva Vantaan ja Keravan hyvinvointialueuudistus siten, että Vantaan nykyistä palkkiorakennetta ja palkkioiden määrää esitetään muutettavaksi Keravan maksamia palkkioita vastaaviksi. Korvauksen painotuksella nimenomaisesti teini-ikäisiin lapsiin rohkaistaan perheitä tarjoamaan perhehoitomahdollisuus myös teini-ikäisenä sijoitettaville lapsille.

Perhehoito Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualueella

Vanhus- ja vammaispalvelujen perhehoidon tavoitteena on turvata hoidettavan yksilöllisiin tarpeisiin vastaava hoito sekä antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen palveluun, läheisiin ihmissuhteisiin ja edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan. Perhehoito voi olla joko lyhyt- tai pitkäaikaista perustuen yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Perhehoito tarjoaa myös omaishoitajan vapaan sijaisuuksiin lyhyitä, ennalta sovittuja perhehoidon jaksoja. Perhehoitoa voidaan toteuttaa myös tuntiperusteisena, joko päivä- tai yöaikaisena hoitona. Perhehoito tapahtuu perhehoitajan tai asiakkaan yksityiskodissa.

Vaikka Vanhus- ja vammaispalvelujen perhehoito on varsin marginaalista verrattuna esimerkiksi sijaishuollon perhehoitoon, on sen lisääminen strategisesti järkevää - sekä taloudellisesti että inhimillisesti tarkasteltuna. Perhehoidon kokonaisuuteen satsaamalla voidaan nykyistä palvelutarjontaa kasvattaa ja monipuolistaa vastaamaan paremmin ikääntyneiden ja vammaisten kuntalaisten ja heidän läheistensä kasvaviin tarpeisiin. Koronapandemian aiheuttama palveluvelka ja henkilöstöpula ovat tuoneet suuria haasteita palvelujen saatavuuteen ja riittävyyteen. Pitkäaikaisiin tehostetun palveluasumisen palveluihin jonottavien määrä on kasvanut, ja jonotusajat pitkittyvät ylittäen liian usein lakisääteiset 90 päivää. Sairaala- arviointi- ja kuntoutusjaksolle jonottavien määrä on niin ikään kasvanut, eikä tämänhetkisessä pandemiatilanteessa jaksoja ole käytännössä edes tarjolla. Perhehoidon eri muotojen hyödyntäminen ja kehittäminen mahdollistaa vaihtoehtoisten ja korvaavien palvelujen tarjoamisen moniin erilaisiin tarpeisiin. Esimerkiksi sairaalajakson jälkeinen kuntoutus voitaisiin järjestää perhehoitoon jalkautuvien palvelujen avulla. Omaishoitoperheiden kuormittuneeseen tilanteeseen voidaan - kotiin vietävien palvelujen kehittämisen ja pilotoinnin ohella - perhehoidon eri muotoja hyödyntämällä löytää heitä palvelevia, pitkäaikaisiakin ratkaisuja.

Perhehoidon uudet korvaukset Perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualueella

Perhehoidon hoitopalkkioihin esitetään seuraavat korotukset: Perhehoidon palkkio 3–12-vuotiaiden lasten kohdalla esitetään korotettavaksi samansuuruiseksi kuin nykyinen palkkio 0–2-vuotiaista lapsista eli 1497,89 e/kk. Perhehoidon hoitopalkkiota 13-17-vuotiaiden lasten kohdalla esitetään korotettavaksi 1700 e/kk/lapsi.

Palkkioihin esitettyjen korotusten välitön nettokustannusvaikutus on noin 767 000 euroa/vuosi. Korotusten kustannuksiin on varauduttu vuoden 2022 käyttösuunnitelmavalmistelussa. Tavoitteena on rekrytoida uusia sijaisperheitä erityisesti teini-ikäisille lapsille, jolloin tarvittavat kustannussäästöt muodostuvat ensisijaisesti ammatillisten perhekotien ja toissijaisesti muiden sijaishuollon ostopalveluiden kustannussäästöistä.

Perhehoidon uudet korvaukset Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualueella

Pitkäaikaisen perhehoidon peruspalkkioihin esitetään korotuksia siten, että päätoimisille perhehoitajille maksettava peruskorvaus olisi 1212,00 €/kk, ja sivutoimisten perhehoitajien osalta 1075,00 €/kk. Lyhytaikaisen perhehoidon palkkioita korotettaisiin kussakin hoitoluokassa ja tuntiperustaisissa luokissa. Ansionmenetykskorvausta korotettaisiin 720,24 euroon kuukaudessa.

2) Vantaan lapsiperheiden tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan palkkioiden korottaminen

Taustaa

Tukiperhe- ja tukihenkilötoimintaa toteutetaan sosiaalihuoltolain mukaisena ennaltaehkäisevänä palveluna (SHL 28§) sekä lastensuojelulain mukainen tukitoimena (LSL 36 §). Sosiaalihuolto- ja lastensuojelulakiin perustuvien tukitoimien tarkoituksena on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskykyä ja -mahdollisuuksia. Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta on vahvistanut tukihenkilö- ja tukiperhepalkkiot edellisen kerran 12.10.2015 (§ 11). Tämän jälkeen ei ole tehty indeksi- tai muita korotuksia.

Vantaalla tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta on suunnitelmallista ja ohjattua vapaaehtoistoimintaa, jonka keskeisenä tavoitteena on ehkäistä ja vähentää korjaavien palvelujen tarvetta. Ennaltaehkäisevänä palveluna kyse on tukitoimesta, jota tarjotaan perheille, joissa vanhempi tai vanhemmat ovat hengähdystauon tarpeessa. Lastensuojelun tukitoimena palvelua tarjotaan perheelle, jossa voi olla jo monia sosiaalisia ongelmia. Tällöin korostuu lapsen tarve turvallisille ihmissuhteille ja vanhemman tarve saada tukea vanhemmuuteen. Tukihenkilö tapaa lasta noin 2 kertaa kuukaudessa ja tukiperheessä lapsi viettää yhden viikonlopun (pe-su) kuukaudessa. Tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa koordinoidaan lapsiperheiden varhaisen tuen yksikössä perhe- ja sosiaalipalveluissa.

Vantaalla toimii tällä hetkellä 30 tukihenkilöä ja 60 tukiperhettä, jotka saavat toiminnastaan korvausta. Tukisuhteessa oli 1.12.2021 yhteensä 134 lasta. Tarve on huomattavasti suurempaa ja tukihenkilöä/tukiperhettä odotti lokakuussa 2021 111 lasta. Tukisuhdetta odottavien lasten määrä on noussut 22 % vuoden 2021 aikana. Vapaaehtoisten tukiperheiden ja tukihenkilöiden rekrytointi on haastavaa ja korvausten nostamisella pyritään vaikuttamaan tukihenkilöiden ja tukiperheiden veto- ja pitovoimaan. Tällä pyritään saamaan useammalle lapselle tukiperhe tai tukihenkilö oikea-aikaisesti, mikä osaltaan ehkäisee mahdollisten raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta. Lastensuojelussa

vapaaehtoisten tukihenkilöiden ja tukiperheiden puutetta on jouduttu korvaamaan ostamalla tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnassa kuluja syntyy tukihenkilö- ja tukiperhepalkkioiden lisäksi toimintaan oleellisesti kuuluvasta yhteisestä tekemisestä sekä ruoka- ja hygieniatarvikkeista. Vuonna 2020 korvauksia maksettiin yhteensä 99.588 €. Vantaan maksamat tukihenkilö- ja tukiperhepalkkiot sekä kulukorvaukset, jotka on tarkistettu edellisen kerran vuonna 2015, eivät ole riittäviä kattaakseen tukihenkilö- ja tukiperhesuhteessa syntyviä kustannuksia.

Vantaan lapsiperheiden tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan uudet korvaukset

Tukihenkilötoiminnan palkkioihin esitetään seuraavat korotukset: Tukihenkilön palkkio esitetään korotettavaksi 48 e/kk ja erityistarpeisen lapsen osalta 65 e/kk. Kulukorvaus esitetään korotettavaksi 54 e/kk.

Tukiperhetoiminnan palkkioihin esitetään seuraavat korotukset: Tukiperheen palkkio esitetään korotettavaksi 38 e/päivä/lapsi ja erityistarpeisen lapsen osalta 48 e/päivä/lapsi. Kulukorvaus esitetään korotettavaksi 27 e/päivä/lapsi.

Lisäksi esitetään korotettavaksi tukihenkilöille ja -perheille maksettavaa kilometrikorvausta 20 %:lla.

Palkkioihin esitettyjen korotusten välitön nettokustannusvaikutus on noin 23 000 euroa/vuosi. Korotusten kustannuksiin on varauduttu vuoden 2022 käyttösuunnitelmavalmistelussa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.1.2022 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että

- a) perhehoidon palkkiot ovat 1.2.2022 alkaen liitteiden 1 ja 2 mukaiset, ja
- b) tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan palkkiot ovat 1.2.2022 alkaen liitteen 3 mukaiset.

Päätös:

Päätettiin, että

- a) perhehoidon palkkiot ovat 1.2.2022 alkaen liitteiden 1 ja 2 mukaiset, ja
- b) tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan palkkiot ovat 1.2.2022 alkaen liitteen 3 mukaiset, ja
- c) tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirja tämän pykälän osalta heti.

Liitteet:

- Liite 1. Vantaan lastensuojelun perhehoidon palkkiot ja korvaukset 1.2.2022 alkaen
- Liite 2. Vantaan ikääntyneiden ja vammaisten perhehoidon palkkiot ja korvaukset 1.2.2022 alkaen
- Liite 3. Vantaan lapsiperheiden tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan palkkiot ja korvaukset 1.2.2022 alkaen

Täytäntöönpano: perhe- ja sosiaalipalvelut
vanhus- ja vammaispalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Vantaa

Lisätiedot:

Saana Pukkio, lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun palvelupäällikkö, puh. 050 312 1844

Minna Eronen, vanhus- ja vammaispalveluiden erityisasumisen palvelupäällikkö, puh. 040 632 7769

Reetta Voutilainen, psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö (vs.), puh. 040 5226233

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi